

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Dissertationes De Actibus Humanis

Karchne, Simon

Augustæ Vindelicorum & Græcensis, 1716

§. VIII. An in Religiosis præsumpta, seu interpretativa, aut saltem tacita voluntas superioris locum habeat, ut non agant contra votum paupertatis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39981

33. E contra ex consensu interpretativo conditionato licite fiunt actiones, ad quorum liceitatem solum postulatur, ut alter non sit invitus positivè, quales sunt omnes, quæ malæ sunt præcisè, quia sunt rationabiliter prohibita, unde si nunc sint tales circumstantiæ, in quibus prudenter non possunt prohiberi, cessant esse malæ ex præsumpto voluntario conditionato, quod videtur sufficere Legislatorem non esse invitum; quare tunc est licita operatio *contra corticem legis*, ut loquitur P. Joan. Marin. *De Act. hum. D. 1. n. 73.* dans rationem quod Legislator si adesset, ita decerneret, & si hunc casum prævidisset, generalem prohibitionem non posuisset.

Et universaliter in dubio de extensione, & contractione obligationis objectivæ voluntatis, & materiæ in præcepto, in lege, & voto, contractu, & testamento interpretatio prudenter fit juxta voluntatem habitualement personæ mandantis, voventis, contrahentis, testantis: quia censetur voluisse id, quod voluisset si advertisset hunc casum, & quod decerneret, ac mandaret, si non esset Judex. Ita ille ex Less. *L. 2. de just. c. 18. nu. 72. & c. 41. n. 45. & 52.*

Inf. ulterius 1. Cum, ut Religiosus itinerans citra violationem paupertatis aliquid ab offerentibus accipiat, sufficiat, si superior non sit positivè invitus, sequitur sufficere tunc consensum interpretativum conditionatum.

Inf. 2. Ex simili consensu præsumpto creditoris licite differre potest solutionem debitor.

Inf. 3. Plures pœnitentes excusari posse à restitutione, nempe omnes prudenter credentes, quod si per se, aut per alios manifestarent debitum domino, hic condonaret, Ita Lug. *de just. D. 21. n. 53.* qui postea cum Sanch. *l. 7. mor. c. 19.* Navar. Less. excusas à furto usurpantes rem alienam inscio domino, dummodo non sit dominus invitus, quoad substantiam, prout non est, quando dominus rem talem dedisset, si accipiens petuisset, etsi sit invitus quoad modum, quo usurpans utitur re suâ, scilicet quod non petierit licentiam, tum facile posset.

Ex hoc principio multi excusant uxores, filios, famulos, amicos usurpatores rerum mariti, parentum, Dominorum &c. quos sequitur cit. Marin. *nu. 72. allegans c. Inter omnes 47. §.*

Recta de furtis.

§. VIII.

An in Religiosis præsumpta, seu interpretativa, aut saltem tacita voluntas Superioris locum habeat, ut non agant contra votum paupertatis.

34. **A**ffirmant apud cit. Marin Soarez *Sanch lib. Mor. c. 19. Lug. de Just. D. 10. 3. de Relig. l. 8. c. 11. n. 8. 3. §. 7* propter præsumptam voluntatem
R. P. Karch. Diss. **D** *supra*

superioris, quam si peterent, facile obtinerent, quibus favet Lessius mox citandus.

Hæc opinio videtur nimis laxa Lessio *lib. 2. de Just. c. 41. n. 29.* aliàs omnes ferè acceptiones, donationes, usus à superioribus concedi soliti honestarentur citra expressam licentiam, quia prudenter potest subditus Judicare sibi non denegandam licentiam, si hanc peteret; hoc autem tolerari non potest, saltem in ordinibus strictis, quoad usum rerum, & observantibus paupertatem. Unde citati DD. negant præfatæ regulæ extensionem ad observantiores voti paupertatis Religiones. Sanch. *n. 15.* Lugo *n. 124.* Soarez *n. 7.* Gormaz *to. 1. tr. de Alibus Hum. D. 5. à n. 206.* juxta hanc sententiam Superiores sunt involuntarij positivè non solum quoad modum, sed etiam quoad substantiam, Addunt Less. *num. 74.* Pal. *to. 3. tr. 16. D. 3. p. 23.* Marin cit. hæc non excusari à veniali, dum facilis est aditus ad Superiorem, etsi non sit invitus quoad substantiam, quia est invitus quoad modum.

Quapropter ut evitetur in Religiosis observantibus laxitas cit. Marin. *num. 73.* cum Less. cit. *num. 79.* dicit ad licitè accipiendum non sufficere te prudenter judicare, superiorem concessurum licentiam, si rogaretur, sed insuper necesse est prudenter credere, quòd superior non velit te in illis circumstantijs petere: sunt ad usum epikiæ, id est, interpretationis mentis Legislatoris facta à subdito, cum expressa ab illo haberi nequit, requiritur judicare non fuisse Legislatoris mentem nos obligare in tali casu, ita Less. Prudenter autem, subdit Marin, judicatur Supe-

riorem non velle nos petere, quando res urget, in rebus exiguis, & frequenter obvijs, & ad illa non est generalis, vel tacita voluntas saltem ad breve tempus, quæ facultas pro varietate Religionum est arctior, ut usus interpretatur. Ad hæc ulterius elucidanda, & firmanda.

35. Dico 1. Religiosum accipientem, aut expendentem aliqua sine scitu Prælati ex præsumptâ præcisè licentia conditionata, seu quam petitam non denegaret, non excusari à vitio proprietatis, id est, à peccato contra votum paupertatis ex genere suo mortali ita cit. Lug, Less, Sanch, Gormaz, Soarez *num. 7* quorum sententiam amplexus sum in *Dissertationibus Juridico-Theolog. de Jure & Just. num. 45.* ex hac ratione quod praxis sententiæ oppositæ enervaret regularem observantiam, cum pauca sint, quæ non judicentur probabiliter concedenda à superiore immediato, aut saltem mediato, puta à Generali, aut à Pontifice, aut hujus Nuncio, si prætenderentur, quæ praxis manifestè enervat observantiam paupertatis Religiosæ.

36. Dico 2. Prælati sub culpa mortali obligatur non habere talem consensum, vi cujus licentiâ non petita res usurpentur sive accipiendo, sive expendendo, sed regulariter debet esse invitus citati DD. prob. talem voluntatem Prælati sub mortali debet habere, qualis est necessaria, ut regularis disciplina non enervetur, votumque paupertatis non relaxetur, sed ad hunc finem est necessaria voluntas improbens modum ex præsumptâ præcisè voluntate conditionata explicata *num. 31.* acceptandi oblata ab alijs, & expendendi, &c.

Qua-

Quare modus subditi operandi citra petitam licentiam ita potest displicere, ut ratione illius velit retinere totum jus in substantiam rei, talémque usum reprobare intendat, quantum potest, debetque regulariter sic intendere in omni Religione disciplinata ita citati A. A.

Dixi *regulariter*, quia si ex circumstantiis colligitur Prælatus non fore invitum quoad modum, aut saltem non nisi leviter, tunc usus non foret contra Substantiam, sed ad Summum contra modum, propter quem præcisè non apparet grave peccatum, Lug. *num. 125*. Subdens *num. seq.* aliquando nec esse contra modum, ut si nunc non sit accessus ad Superiorem pro licentia, & prudenter præsumo, quòd non habeat voluntatem repugnantem, de qua videndus Lug.

37. Dico 3. Ut Religiosus licitè quidquam accipiat, aut expendat illasò voto paupertatis, certum est, non requiri explicitam, seu expressam Prælati licentiam, sed sufficere tacitam id est, præ-

sumptam actualem (de quâ *num. 25. & seq.*) qualis est, quæ fundatur in consuetudine à Prælato scitâ nec reprobata, dum posset reprobari. Censetur enim consentire Lug. *num. 123*.

Dico 4. Etiam sufficere licentiam præsumptam conditionatam non præcisè sed cum addito isto, quòd Prælatus rogatus non solum daret licentiam, sed quòd nunc non habeat voluntatem resistentem, ac obligantem graviter, quoties, licentia non petitur, & licet modus displiceat, nolit tamen in his circumstantiis graviter esse illicitam substantiam rei, ita Lug. *num. 125*, ex omnium Sententia: sic enim actio non est injuriosa Domino saltem graviter, cum non fiat illo invito, non est proprietaria contra votum paupertatis, cum non fiat invito Superiore, nec fieret si Judicaretur esse contra voluntatem Superioris, Marin. *n. 75*. monens hoc voluntarium interpretativum non esse propriè, & positivè, sed negativè voluntarium, id est non involuntarium, seu non invitum.

ARTICULUS II.

De voluntario Indirecto seu in Causa.

38. **C**AUSA, & effectus ex illâ quadrupliciter se habere potest, 1. Ut uterque sit quid positivum, ut ebrietas secuta ex nimio potu. 2. Ut uterque sit quid negativum, ita sequitur omissio missæ ex omisso imperio eam audiendi. 3. Ut cau-

sa sit negativa, & effectus positivus, ut navis submersio ex ommissa à Nauclero gubernatione. 4. Ut causa sit positiva & effectus negativus, ut ommissio missæ ex voluntate eo tempore ludendi. De omnibus agendum est, sub principio, seu regula generali.

D 2

Cau-